

ชื่อวิทยานิพนธ์ : การศึกษาวิเคราะห์ศิลป ๕ ในฐานะเป็นรากฐานของสันติภาพ

ผู้วิจัย : พระวิมาน คมภิรตปญโญ (ตรีภมม)

ปริญญา : พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: พระครูภาวนาโพธิคุณ, ดร. พธ.บ., M.A. (Philo.) (First Class), M.A.(Politics)
(Second Class), M.Phil. (Philo.), Ph.D. (Philo.)

: ผศ.ดร.โสวิทย์ บำรุงศักดิ์, ปธ. ๗, พธ.บ. (ปรัชญา), M.A. (Bud.),
พธ.ด. (พุทธศาสนา)

วันเสร็จสมบูรณ์ :/...../.....

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับสันติภาพ วิเคราะห์การสร้างสันติภาพของหมู่บ้านสาละวิน ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น และหมู่บ้านผือ ตำบลพระลับ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น และวิเคราะห์รากฐานของการสร้างสันติภาพตามแนวทางศิลป ๕ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาจากพระไตรปิฎก คัมภีร์พุทธศาสนาอื่นๆ เอกสารวิชาการทางพระพุทธศาสนา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และศึกษาจากภาคสนามด้วยการสังเกตและสัมภาษณ์ โดยใช้วิธีวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า สันติภาพเป็นสภาวะที่ปราศจากความรุนแรง และเป็นสภาวะที่ปราศจากการใช้ความรุนแรงทุกรูปแบบ ทั้งความรุนแรงต่อตนเองหรือผู้อื่น และสิ่งแวดล้อม แนวคิดเกี่ยวกับสันติภาพมีอยู่หลายประเภท นักการศาสนาจะมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับสันติภาพทางจิตที่ปราศจากความรุนแรง แต่นักเคลื่อนไหวทางสังคมมองว่าสันติภาพเป็นสภาวะที่ไม่ถูกกดขี่หรือเอารัดเอาเปรียบ ในขณะที่นักปฏิบัติการทางสังคมจะมองว่าสันติภาพเป็นสภาวะที่ไม่ใช้ความรุนแรงทั้งทางตรง ทางอ้อม ทางโครงสร้างและทางวัฒนธรรม การสร้างสันติภาพทำได้โดยการควบคุมกิเลสภายในของแต่ละบุคคล การไม่ก่อความรุนแรงทั้งทางตรงและทางอ้อม การควบคุมพฤติกรรมด้วยการใช้ข้อกำหนดคกฏเกณฑ์ทางสังคม การปรับโครงสร้างและค่านิยมเพื่อไม่ให้เอื้อหรือส่งเสริมการใช้ความรุนแรงทุกรูปแบบ

ในกรณีของชาวบ้านสาละวินและชาวบ้านผือนั้น พบว่าชาวบ้านสาละวินมีความขัดแย้งกับอำนาจภายนอก ได้แก่ ความขัดแย้งทางประวัติศาสตร์และความขัดแย้งทางวัฒนธรรม ซึ่งถูกแก้ไขโดยยุติการใช้ความรุนแรง ไม่บิดเบือนข้อมูล การยอมรับในอัตลักษณ์ความเป็นท้องถิ่นนิยมและยกย่องเชิดชูบุคคลสำคัญของชาวบ้าน ลดภาวะความหวาดระแวง และการให้ความช่วยเหลือเยียวยา ส่วนความขัดแย้งภายในหมู่บ้าน ได้แก่ ความขัดแย้งทางการเมือง ซึ่งแก้ด้วยการเคารพ

กตिका แข่งขันอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ และความขัดแย้งระหว่างกลุ่มคนภายในหมู่บ้าน ซึ่งแก้ไขได้ด้วยกระบวนการสานความสัมพันธ์ ในขณะที่หมู่บ้านนี้มีลักษณะเป็นความขัดแย้งทางทรัพยากร ซึ่งสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยการเจรจาไกล่เกลี่ยโดยยึดความสัมพันธ์มากกว่ายึดผลประโยชน์ เพื่อนำไปสู่การแบ่งปันทรัพยากรอย่างเป็นธรรม โดยทั้ง ๒ หมู่บ้านนำประเด็นความขัดแย้งมาสู่การพัฒนาาร่วมกันอย่างยั่งยืน โดยนำมาเป็นพื้นฐานในการกำหนดกติกาและตั้งคณะกรรมการแก้ปัญหาข้อพิพาทในรูปของสภาผู้เฒ่า ในขณะที่จุดแข็งก็คือการมีผู้นำทางศาสนาและวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง โดยเฉพาะการนำหลักศีล ๕ มาเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิตและแก้ปัญหาความขัดแย้งได้อย่างยั่งยืน

ในส่วนการนำศีล ๕ มาเป็นรากฐานของสันติภาพนั้น สามารถทำได้ด้วยการนำไปเป็นรากฐานของสันติภาพควบคู่ไปกับการปรับโครงสร้างสังคมแนวราบ ได้แก่ การนำไปสู่วัฒนธรรมแบบเมตตากรุณาและวัฒนธรรมแบบสันติวิธี ส่วนโครงสร้างในแนวดิ่ง ได้แก่ รากฐานทางสังคมในรูปของปิรามิด โดยนำไปจัดโครงสร้างทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม กระบวนการยุติธรรมและการศึกษา เพื่อให้เอื้อต่อการส่งเสริมโครงสร้างสังคมระดับจุลภาคจนถึงระดับมหัพภาค ซึ่งเป็นการเชื่อมโครงสร้างและสถาบันสังคมให้ยึดโยงอยู่กับศีล ๕ อันเป็นพื้นฐานของแนวทางสันติวิธี ส่วนอีกรูปแบบหนึ่งคือรากฐานของสันติภาพเชิงคุณค่า ซึ่งเป็นมโนธรรมสำนึกที่ทำให้เกิดความตระหนักถึงมนุษยธรรมและสิทธิมนุษยชนสากล ทั้งความเสมอภาค ความยุติธรรม ภราดรภาพ สัมพันธภาพ คุณภาพและเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ซึ่งจะทำให้สังคมเป็นแบบสวัสดิการที่ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน มีความตระหนักถึงคุณค่าของชีวิต และการไม่ใช้ความรุนแรงทุกกรณี ทำให้ชีวิตปราศจากภัยคุกคาม รวมไปถึงการช่วยเหลือเกื้อกูลผู้ที่ได้รับความทุกข์ยากลำบาก ทำให้มีสวัสดิภาพและคุณภาพชีวิตที่ดี มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งจะทำให้เกิดสันติภาพเชิงบวก ในขณะที่เดียวกันก็ยังเป็นแนวทางแก้ปัญหารากเหง้าของความขัดแย้งและความรุนแรง ในรูปของคัมภีร์ มานะ ทิฏฐิ และอกุศลมูล คือ โลภะ โทสะ โมหะ ซึ่งศีล ๕ จะเป็นตัวสกัดกั้นและทำลายรากเหง้าของความขัดแย้งและความรุนแรง โดยรากฐานเชิงโครงสร้างจะเข้าไปจัดโครงสร้างสังคมไม่ให้เอื้อต่อการใช้ความรุนแรง ในขณะที่รากฐานเชิงคุณค่าจะปลูกเร้าให้ตระหนักถึงคุณค่าของชีวิต เพื่อให้อยู่ร่วมกันตามหลักมนุษยชน ซึ่งเป็นรากฐานของมนุษย์ นอกจากนี้ยังเข้าไปจัดการกับรากเหง้าที่ทำให้เกิดความขัดแย้งและความรุนแรง โดยจะมีความเชื่อมโยงกันทั้งโครงสร้าง คุณค่าของมนุษย์และการควบคุมกิเลสภายใน ซึ่งจะทำให้สันติภาพมีรากฐานที่มั่นคง ทั้งในระดับจุลภาคและมหัพภาคอย่างยั่งยืนต่อไป

Thesis Title : An Analytical Study of the Five Precepts
in Terms of the Base of Peace

Researcher : Phra Viman Gambhirapañño

Degree : Doctor of Philosophy (Buddhist Studies)

Thesis Supervisory Committees

: Phrakrubhavanabodhikun B.A., M.A. (Phil.), M.A. (Pol. Sc.),
M.Phil., Ph.D. (Phil.)

: Assist. Prof. Dr. Sowit Bamrungphak, Pali VII, B.A. (Phil.),
M.A. (Bud.), Ph.D. (Bud.)

Date of Graduation :/...../.....

ABSTRACT

The thesis had three main objectives : (1) to study the concept of peace, (2) to analyze the creation of peace in the Savathi village, Naimueang sub-district, Mueang district, Khonkaen province and in the Phue village, Phralab sub-district, Mueang district, Khonkaen Province, and (3) to analyze the base of creation of peace by means of the five precepts. This study was a qualitative research based on the study of Tipitaka, Buddhist books, Buddhist documents, researches, and collected details from the field work by observation and interview by applying the descriptive analysis method.

From the results of this study it was found that peace was a state without any violence and all ways of using violence both towards oneself or others and environment. There were many types of peace but the Buddhist scholars stressed on mental peace without any violence. However, people in the social movement considered the peace as the state of being free from tyranny and exploitation. Similarly, people in the social management considered that peace was the state without violence both in the direct way and an indirect way as well as both in the structure and culture. The creation of peace was done with controlling the defilement in mind of each person, no use of violence both in the direct and indirect way, the controlled behaviour with following the social rules, and the adjustment of the structure and social value in order to be free from all types of violence.

In the case of the Savathi village and the Phue village it was found that people at Savatthi village had the external conflict: a historical conflict and a cultural conflict. Their external conflict was resolved with stopping violence, giving true details, accepting the personal characteristics, praising old people, reducing a number of doubts, and giving the good help. On the other hand, their internal conflict were the political conflict that was resolved with observing rules, justice, transparency, and the struggle among many groups of people in the village that was resolved with a process of close relationship. Similarly, people at the Phue village had the struggle about natural resources that could be resolved with speaking of close relationship rather than speaking of the benefits in order to classify justly the natural resources. Both of these villages got knowledge from the conflict in order to issue rules and establish the committee of resolving the conflict in the form of the senior council. Similarly, good aspects of these villages depended upon the religious, cultural leader, especially the use of five precepts as a base of a way of life and sustainable resolution of the prevalent conflict.

Five precepts could be brought as a base of peace to develop the social structure in the horizontal direction, i.e. the culture with loving kindness and the culture with peace. Similarly, these five precepts could be used to develop the social structure in the vertical direction, i.e. the use of five precepts as a base of societies in the pyramid to produce the structure of politics, economics, societies, justice and education in order to support both the micro-society and the macro-society. It was to make the social structures and institutes follow the five precepts that were a base of peace. The other way was to use the five precepts for valuable peace in a way that the societies were established from mental consciousness of humanity and human right. Generally, the five precepts dealt with equality, justice, brotherhood, relationship, balance and respect to humanhood to make the societies serviceable for equality of human right, conscious of value in life, free from all violence, available to promote life free from it, helpful, safety, prosperous, for all people. Similarly, five precepts could protect people from main causes of conflict and violence, i.e. craving, pride, view, and roots of unwholesomeness: greed, anger and delusion. These five precepts

became a structural base to eradicate causes of conflict and violence, and similarly, a valuable base to make people conscious of value of life to live together according to the principle of humanity as a base of human beings. Moreover, the five precepts would eradicate all causes of conflict and violence relating to structure, human value and control of defilement that caused peace and stability both in the micro-society and the macro-society for an eternity.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ โดยได้รับความเมตตาจากผู้มีพระคุณ ที่ให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ หลายท่าน ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

พระครูภวนาโพธิคุณ ดร. ซึ่งท่านเป็นทั้งเจ้าอาวาสที่ผู้วิจัยได้พำนักอยู่และได้รับความเมตตาจากท่านเป็นที่ปรึกษา โดยท่านได้มีเมตตาแนะนำสั่งสอนและปลุกฝังให้ผู้วิจัยรักการศึกษา ตลอดจนการอบรมสั่งสอนให้มีแนวทางในการดำเนินชีวิตตามแนวทางพุทธศาสนา ท่านต่อมาคือ ผศ.ดร.โสวีย์ บำรุงศักดิ์ ซึ่งท่านทำหน้าที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา คอยให้คำแนะนำ ให้กำลังใจ ช่วยสนับสนุนเรื่องข้อมูล ให้ความรู้เรื่องระเบียบและเทคนิคการวิจัยใหม่ๆ รวมทั้งคอยติดตามความคืบหน้าของงานวิจัยอยู่เสมอ โดยท่านทั้งสองได้เมตตาช่วยตรวจทานและแนะนำข้อบกพร่อง งานวิจัยเสร็จสมบูรณ์ และขอขอบคุณพระมหาสำราญ กุมมสุทฺธ, ดร. ที่ท่านได้เมตตาตรวจสอบแก้ไขบทความภาษาอังกฤษในงานวิจัยเล่มนี้ด้วย

ขอขอบพระคุณพระมหาสุทิตย์ อาภากรโร, ดร. ที่ได้เมตตามาเป็นประธานสอบวิทยานิพนธ์ ขอขอบคุณ ผศ.ดร.เอกฉัตร จารุมณีชน และ ผศ.ดร.วิฑูรย์ จำรัสพันธ์, ที่ได้แนะนำแนวทางให้ผู้วิจัยได้นำไปปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่บกพร่อง ทั้งเนื้อหาและระเบียบวิธีวิจัย ทำให้งานวิจัยเล่มนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยที่ได้จัดให้มีการศึกษาในระดับดุสิตบัณฑิตขึ้น ทำให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสเข้ามาศึกษาหาความรู้ รวมถึงคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ทุกท่าน และกัลยาณมิตร ตลอดจนผู้ที่มีความเกี่ยวข้องทุกท่าน

บุญกุศลที่เกิดจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ขอถวายเป็นพุทธบูชา และอุทิศส่วนกุศลให้กับ พระครูโพธิสารคุณ พระอุปัชฌาย์ ที่ได้ปลุกฝังให้รักในการศึกษา และนำผู้วิจัยเข้ามาสู่ร่มผ้ากาสาวพัตร์ ตลอดจนขอขอบคุณพ่อทองมา และแม่สำราญ ตรีกมล (บิดา-มารดา) ที่เป็นผู้ให้กำเนิดและได้เลี้ยงดูด้วยดีเสมอมา ตลอดจนครูอาจารย์ กัลยาณมิตร และ ผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่ไม่สามารถเอ่ยนามได้ในที่นี้

ขอบคุณ...

พระวิมาน กุมภีรปญฺโญ (ตรีกมล)

๒๘ มีนาคม ๒๕๕๖

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	น
สารบัญ	๗
สารบัญตาราง	ฎ
สารบัญแผนภาพ	ฏ
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	ฐ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๖
๑.๓ ขอบเขตของการวิจัย	๖
๑.๔ ปัญหาที่ต้องการทราบ	๗
๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๘
๑.๖ ทบทวนเอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๘
๑.๗ วิธีดำเนินการวิจัย	๒๐
๑.๘ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๒๒
๑.๙ กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	๒๓
บทที่ ๒ แนวคิดเกี่ยวกับสันติภาพ	๒๕
๒.๑ วิกฤตการณ์การขาดสันติภาพของสังคมโลก	๒๕
๒.๑.๑ การใช้ความรุนแรงของมวลมนุษยชาติ	๒๕
๒.๑.๒ ความสูญเสียที่เกิดจากการใช้ความรุนแรง	๓๐
๒.๑.๓ ผลกระทบจากการใช้ความรุนแรง	๓๒
๒.๑.๔ วิกฤตการณ์การขาดสันติภาพ	๓๕
๒.๒ ความหมายของสันติภาพ	๓๕
๒.๒.๑ ความหมายของความขัดแย้ง	๓๕
๒.๒.๒ ความหมายของความรุนแรง	๔๓
๒.๒.๓ ความหมายของสันติวิธี	๕๑

๒.๒.๔ ความหมายของสันติภาพ	๕๓
๒.๓ ประเภทของสันติภาพ	๖๑
๒.๓.๑ ประเภทของสันติภาพเชิงทวิลักษณะ	๖๑
๒.๓.๒ ประเภทของสันติภาพเชิงทวิภาวะ	๖๔
๒.๓.๓ ประเภทของสันติภาพตามช่วงเวลา	๖๘
๒.๓.๔ ประเภทของสันติภาพแบบทวินัย	๖๙
๒.๓.๕ ประเภทของสันติภาพเชิงระบบ	๗๐
๒.๓.๖ ประเภทของสันติภาพตามระดับ	๗๑
๒.๓.๗ ประเภทของสันติภาพแบบไตรภาคี	๗๑
๒.๓.๘ ประเภทของสันติภาพตามสภาพ	๗๒
๒.๔ ความสำคัญของสันติภาพ	๗๕
๒.๕ แนวคิดเกี่ยวกับสันติภาพ	๘๑
๒.๕.๑ แนวคิดเกี่ยวกับสันติภาพตะวันตก	๘๑
๒.๕.๒ แนวคิดเกี่ยวกับสันติภาพตะวันออก	๙๓
๒.๕.๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับสันติภาพตะวันออกของชาวต่างชาติ	๙๓
๒.๕.๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับสันติภาพของนักปราชญ์ภายในประเทศ	๑๐๒
๒.๕.๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับสันติภาพของผู้นำทางพุทธศาสนา	๑๑๘
ก) แนวคิดเกี่ยวกับสันติภาพของผู้นำทางพุทธศาสนา	
ชาวต่างชาติ	๑๑๙
ข) แนวคิดเกี่ยวกับสันติภาพของผู้นำทางพุทธศาสนา	
ภายในประเทศ	๑๒๕
๒.๕.๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับสันติภาพตามแนวทางของศีล ๕	๑๓๘
บทที่ ๓ การสร้างสันติภาพของหมู่บ้านสาวะถีและหมู่บ้านผือ	๑๔๖
๓.๑ ความเป็นมาและสภาพปัญหาความขัดแย้งของหมู่บ้านสาวะถี	๑๔๖
๓.๑.๑ ความเป็นมาของหมู่บ้านสาวะถี	๑๔๗
๓.๑.๒ สภาพปัญหาความขัดแย้งและความรุนแรงของหมู่บ้านสาวะถี	๑๕๐
๓.๑.๒.๑ ความขัดแย้งรุนแรงทางประวัติศาสตร์	๑๕๐
๑) รูปแบบความขัดแย้งรุนแรงทางประวัติศาสตร์	๑๕๔
๒) การแก้ปัญหาความขัดแย้งรุนแรงทางประวัติศาสตร์	๑๕๗
๓.๑.๒.๒ ความขัดแย้งรุนแรงทางการเมือง	๑๖๑

๑) รูปแบบความขัดแย้งรุนแรงทางการเมือง	๑๖๑
๒) การแก้ปัญหาความขัดแย้งรุนแรงทางการเมือง	๑๖๕
๓.๑.๒.๓ ความขัดแย้งรุนแรงทางวัฒนธรรม	๑๖๔
๑) รูปแบบความขัดแย้งรุนแรงทางวัฒนธรรม	๑๖๕
๒) การแก้ปัญหาความขัดแย้งรุนแรงทางวัฒนธรรม	๑๖๗
๓.๑.๒.๔ ความขัดแย้งรุนแรงระหว่างบุคคลที่ขยายไปสู่	
ความขัดแย้งระหว่างกลุ่ม	๑๘๕
๑) รูปแบบความขัดแย้งระหว่างบุคคลที่ขยายไปสู่ความ	
ขัดแย้งระหว่างกลุ่ม	๑๘๕
๒) การแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างบุคคลที่ขยายไปสู่	
ความขัดแย้งระหว่างกลุ่ม	๑๘๖
๓.๒ ความเป็นมาและสภาพปัญหาความขัดแย้งของหมู่บ้านผือ	๑๘๖
๓.๒.๑ ความเป็นมาของหมู่บ้านผือ	๑๘๗
๓.๒.๒ สภาพปัญหาความขัดแย้งของหมู่บ้านผือ	๑๘๙
๓.๒.๒.๑ ความขัดแย้งรุนแรงที่ศาสนาธรรมประโชชน์ศูนย์ปฏิบัติ	
ธรรมธรรมรดา	๒๐๐
๑) รูปแบบความขัดแย้งที่ศาสนาธรรมประโชชน์	
ศูนย์ปฏิบัติธรรมธรรมรดา	๒๐๐
๒) การแก้ปัญหาความขัดแย้งที่ศาสนาธรรมประโชชน์	
ศูนย์ปฏิบัติธรรมธรรมรดา	๒๐๑
๓.๒.๒.๒ ความขัดแย้งรุนแรงเรื่องที่ทำกินบริเวณบึงหนองผือ	๒๐๕
๑) รูปแบบความขัดแย้งรุนแรงเรื่องที่ทำกิน	
บริเวณบึงหนองผือ	๒๐๖
๒) การแก้ปัญหาความขัดแย้งรุนแรงเรื่องที่ทำกิน	
บริเวณบึงหนองผือ	๒๐๘
๓.๓ การสร้างสันติภาพของหมู่บ้านสาวะถีและหมู่บ้านผือ	๒๑๔
๓.๓.๑ การสร้างสันติภาพของหมู่บ้านสาวะถี	๒๑๔
๑. การสร้างสันติภาพทางประวัติศาสตร์	๒๑๕
๒. การสร้างสันติภาพทางการเมือง	๒๑๘
๓. การสร้างสันติภาพทางวัฒนธรรม	๒๒๒

๔. การสร้างสันติภาพจากความขัดแย้งรุนแรงระหว่างบุคคล ที่ขยายไปสู่กลุ่ม	๒๒๖
๓.๓.๒ การสร้างสันติภาพของหมู่บ้านผิ	๒๓๐
๑. การสร้างสันติภาพจากความขัดแย้งรุนแรง ในที่ดินสาธารณประโยชน์ศูนย์ปฏิบัติการธรรมธรรมา	๒๓๐
๒. การสร้างสันติภาพจากกรณีความขัดแย้งเรื่องที่ทำกิน บริเวณบึงหนองผิ	๒๓๓
๓.๔ เปรียบเทียบการสร้างสันติภาพของหมู่บ้านสาวะถีกับหมู่บ้านผิ	๒๓๓
บทที่ ๔ วิเคราะห์รากฐานของสันติภาพตามแนวทางศีล ๕	๒๔๒
๔.๑ กระบวนทัศน์ของสันติภาพตามแนวทางของศีล ๕	๒๔๒
๔.๑.๑ กระบวนทัศน์ของสันติภาพตามแนวทางของศีล ๕ เจริญทักขณ	๒๔๔
๔.๑.๒ กระบวนทัศน์ของสันติภาพตามแนวทางของศีล ๕ เจริญทักขณ	๒๕๕
๔.๒ รากฐานของสันติภาพตามแนวทางของศีล ๕	๒๕๖
๔.๒.๑ รากฐานของสันติภาพตามแนวทางของศีล ๕ ระดับจุลภาค	๒๕๖
๑. รากฐานของสันติภาพระดับบุคคล	๒๕๖
๒. รากฐานของสันติภาพระดับสังคม	๒๕๗
๓. รากฐานของสันติภาพตามแนวทางของศีล ๕ ในหมู่บ้านสาวะถีและหมู่บ้านผิ	๒๕๗
๔.๒.๒ รากฐานของสันติภาพตามแนวทางของศีล ๕ ระดับมหัพภาค	๒๕๘
๔.๓ สรุปรากฐานของสันติภาพตามแนวทางของศีล ๕	๓๒๔
บทที่ ๕ สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	๓๔๐
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๓๔๐
๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๓๔๔
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๓๔๕
๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้	๓๔๕
๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	๓๔๕
๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะในการวิจัย	๓๕๐
บรรณานุกรม	๓๕๑
ภาคผนวก	๓๖๓
ประวัติผู้วิจัย	๓๕๔

สารบัญตาราง

ที่	เรื่อง	หน้า
ตารางที่ ๑	แสดงประเภทของความไม่สงบสุขอันเกิดจากลักษณะและระดับของความรุนแรง	๔๓
ตารางที่ ๒	แสดงจำนวนประชากรหมู่บ้านสาวะถี	๑๔๕
ตารางที่ ๓	แสดงจำนวนประชากรหมู่บ้านฝือ	๑๕๖
ตารางที่ ๔	แสดงลักษณะความขัดแย้ง การสร้างสันติภาพ และประเภทของสันติภาพทางประวัติศาสตร์	๒๑๕
ตารางที่ ๕	แสดงลักษณะความขัดแย้ง การสร้างสันติภาพ และประเภทของสันติภาพทางการเมือง	๒๑๕
ตารางที่ ๖	แสดงลักษณะความขัดแย้ง การสร้างสันติภาพ และประเภทของสันติภาพทางวัฒนธรรม	๒๒๒
ตารางที่ ๗	แสดงลักษณะความขัดแย้ง การสร้างสันติภาพ และประเภทของสันติภาพจากความขัดแย้งรุนแรงระหว่างบุคคลที่ขยายไปสู่กลุ่ม	๒๒๖
ตารางที่ ๘	แสดงลักษณะความขัดแย้ง การสร้างสันติภาพ และประเภทของสันติภาพจากความขัดแย้งรุนแรงในที่ดินสาธารณะประโยชน์ศูนย์ปฏิบัติการธรรมธรรมา	๒๓๑
ตารางที่ ๙	แสดงลักษณะความขัดแย้ง การสร้างสันติภาพ และประเภทของสันติภาพจากความขัดแย้งรุนแรงเรื่องที่ทำกินบริเวณบึงหนองฝือ	๒๓๑
ตารางที่ ๑๐	แสดงการเปรียบเทียบกระบวนการทัศน์ของสันติภาพตามแนวทางของศีล ๕ เจริญวิลักษณะ	๒๕๘
ตารางที่ ๑๑	แสดงการเปรียบเทียบกระบวนการทัศน์ของสันติภาพตามแนวทางของศีล ๕ เจริญวิภาวะ	๒๘๐
ตารางที่ ๑๒	แสดงการเปรียบเทียบรากฐานของสันติภาพตามแนวทางของศีล ๕ ระดับจุลภาค	๒๘๖
ตารางที่ ๑๓	แสดงการเปรียบเทียบการสร้างสันติภาพตามแนวทางของศีล ๕ ของหมู่บ้านสาวะถี	๒๙๑
ตารางที่ ๑๔	แสดงการเปรียบเทียบการสร้างสันติภาพตามแนวทางของศีล ๕ ของหมู่บ้านฝือ	๒๙๖

สารบัญแผนภาพ

ที่	เรื่อง	หน้า
แผนภาพที่ ๑	แสดงประเภทของความรุนแรง	๕๐
แผนภาพที่ ๒	แสดงโครงสร้างประเภทของสันติภาพ	๗๓
แผนภาพที่ ๓	แสดงโครงสร้างความสำคัญของสันติภาพ	๘๐
แผนภาพที่ ๔	แสดงโครงสร้างความรุนแรงของโยฮัน กัลตุง	๘๕
แผนภาพที่ ๕	แสดงแนวคิดฝ่ายที่ ๓ ของวิลเลียม ยูรี	๘๙
แผนภาพที่ ๖	แสดงกรอบแนวคิดด้านสันติภาพของคานธี	๙๗
แผนภาพที่ ๗	แสดงกรอบแนวคิดด้านสันติภาพของ ไคซาคุ อิเคดะ	๑๐๑
แผนภาพที่ ๘	แสดงกรอบแนวคิดด้านสันติภาพของประเวศ วะสี	๑๐๕
แผนภาพที่ ๙	แสดงกรอบแนวคิดด้านสันติภาพขององค์ทะไล ลามะ	๑๒๒
แผนภาพที่ ๑๐	แสดงกรอบแนวคิดด้านสันติภาพของพระมหาพรหม ฐมฺมหาโส	๑๓๗
แผนภาพที่ ๑๑	แสดงความขัดแย้งทางประวัติศาสตร์ของหมู่บ้านสาวะถิ	๑๕๖
แผนภาพที่ ๑๒	แสดงความขัดแย้งทางการเมืองของหมู่บ้านสาวะถิ	๑๖๕
แผนภาพที่ ๑๓	แสดงการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในการเลือกตั้ง ของหมู่บ้านสาวะถิ	๑๗๓
แผนภาพที่ ๑๔	แสดงโครงสร้างความขัดแย้งและความรุนแรงของหมู่บ้านสาวะถิ	๑๙๑
แผนภาพที่ ๑๕	แสดง ปัญหาและการแก้ไขความขัดแย้งในที่สาธารณะ ประโยชน์ศูนย์ปฏิบัติ ธรรมธรรมรดา	๒๐๒
แผนภาพที่ ๑๖	แสดงวงจรความขัดแย้งบริเวณที่ทำกินบึงหนองผือ	๒๐๗
แผนภาพที่ ๑๗	แสดงการแก้ปัญหาความขัดแย้งเรื่องที่ทำกินบริเวณบึงหนองผือ	๒๑๑
แผนภาพที่ ๑๘	แสดงศีล ๕ เป็นรากฐานของสันติภาพเชิงโครงสร้าง	๓๒๒
แผนภาพที่ ๑๙	แสดงศีล ๕ เป็นรากฐานของสันติภาพเชิงคุณค่า	๓๓๐
แผนภาพที่ ๒๐	แสดงศีล ๕ เป็นมรรควิธีแก้ปัญหาการแก่งแย่งชิงดีและความรุนแรง	๓๓๖
แผนภาพที่ ๒๑	แสดงภาพสรุปความเชื่อมโยงของรากฐานสันติภาพตามแนวทางของศีล ๕	๓๓๘

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

ในการอ้างอิงเอกสารชั้นปฐมภูมิของ วิทยานิพนธ์เล่มนี้ ได้อ้างอิงจากพระไตรปิฎก ภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๕๓๕ เล่มที่ ๙, ๑๑, ๑๖, ๒๐, ๒๖, ๒๘, ๒๙, โดยใช้สัญลักษณ์และคำย่อตามระเบียบของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย คือ ชื่อย่อคัมภีร์/เล่ม/ข้อ/หน้า ดังตัวอย่างต่อไปนี้ ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๓๒๒/๓๑๓. หมายถึง พระสุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย ปาฎิกวรรค (ภาษาไทย) เล่มที่ ๑๑ ข้อที่ ๓๒๒ หน้า ๓๑๓. เป็นต้น

พระสุตตันตปิฎก

ที.สี.	(ไทย)	=	ทีฆนิกาย	สีลขันธวรรค	(ภาษาไทย)
ที.ปา.	(ไทย)	=	ทีฆนิกาย	ปาฎิกวรรค	(ภาษาไทย)
ส.นิ.	(ไทย)	=	สังยุตตนิกาย	นิทานวรรค	(ภาษาไทย)
อง.ติก.	(ไทย)	=	อังคุตตรนิกาย	ติกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.ทสก.	(ไทย)	=	อังคุตตรนิกาย	ทสกนิบาต	(ภาษาไทย)
ขุ.เถร.	(ไทย)	=	ขุททกนิกาย	เถรคาถา	(ภาษาไทย)
ขุ.ชา.	(ไทย)	=	ขุททกนิกาย	ชาดก	(ภาษาไทย)